

На основу члана 15. став 1. тачка 3), у вези са чланом 55. Закона о енергетици („Службени гласник РС“ број 84/04) и члана 12. Статута Агенције за енергетику Републике Србије („Службени гласник РС“ број 52/05),

Савет Агенције за енергетику Републике Србије, на 77. седници од 23.04.2008. године, донео је

ОДЛУКУ

о утврђивању Методологије о критеријумима и начину одређивања трошкова прикључка на систем за транспорт и дистрибуцију природног гаса

(Одлука је објављена у „Службеном гласнику Републике Србије“, број 48 од 02. маја 2008. године)

1. Утврђује се Методологија о критеријумима и начину одређивања трошкова прикључка на систем за транспорт и дистрибуцију природног гаса (у даљем тексту: Методологија), која је одштампана уз ову одлуку и чини њен саставни део.
2. Енергетски субјекти за транспорт и дистрибуцију природног гаса ускладиће акта о утврђивању трошкова прикључка на транспортни и дистрибутивни систем за природни гас са Методологијом у року од 15 дана од дана њеног објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.
3. Акта о утврђивању трошкова прикључка на транспортни систем и типских прикључака на дистрибутивни систем, енергетски субјекти ће доставити Агенцији за енергетику Републике Србије по њиховом доношењу, са образложеним прорачуном утврђених норматива и трошкова, а најкасније 15 дана пре почетка примене тих аката, ради провере усклађености са Методологијом.
4. Трошкови прикључка на систем за транспорт и дистрибуцију природног гаса утврђени у складу са Методологијом обрачунаваће се почев од 1. јула 2008. године.
5. Даном почетка примене Методологије престаје да важи Одлука о утврђивању Методологије о критеријумима и начину одређивања трошкова прикључка на систем за транспорт и дистрибуцију природног гаса број: 33-2/2007-Д I од 2. фебруара 2007. године и Методологија о критеријумима и начину одређивања трошкова прикључка на систем за транспорт и дистрибуцију природног гаса која чини њен саставни део („Службени гласник РС“, број 18/2007).
6. Ову одлуку објавити у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Број: 340/2008-Д-I/1

У Београду, 23.04.2008. године

Савет Агенције за енергетику Републике Србије

Председник Савета

Љубо Маћић

МЕТОДОЛОГИЈА

О КРИТЕРИЈУМИМА И НАЧИНУ ОДРЕЂИВАЊА ТРОШКОВА ПРИКЉУЧКА НА СИСТЕМ ЗА ТРАНСПОРТ И ДИСТРИБУЦИЈУ ПРИРОДНОГ ГАСА

I. ПРЕДМЕТ МЕТОДОЛОГИЈЕ

Овом методологијом ближе се утврђују критеријуми и начин одређивања трошкова прикључка објекта корисника система на систем за транспорт, односно дистрибуцију природног гаса (у даљем тексту: методологија).

II. ПОЈМОВИ

Појмови који се користе у овој методологији имају следеће значење:

Гранична удаљеност од мреже – удаљеност од мреже до које се варијабилни трошкови типског прикључка обрачунавају за типску удаљеност од мреже;

Енергетски субјект - субјект који обавља енергетску делатност транспорта или дистрибуције природног гаса;

Корисник система – произвођач или купац природног гаса чији се објект прикључује на систем на основу одобрења за прикључење;

Мрежа – цевоводи за транспорт, односно дистрибуцију природног гаса међусобно функционално повезани тако да чине техничко-технолошку целину на коју се прикључују или су прикључени објекти корисника система;

Објект – објект који се прикључује на мрежу за транспорт или дистрибуцију природног гаса на основу одобрења за прикључење;

Прикључак – инсталација, уређаји, опрема и материјали којима се, у складу са одобрењем за прикључење, објект физички повезује са мрежом у најближој тачки у којој је прикључење технички и правно могуће, укључујући и мерни уређај;

Систем – енергетски објекти за транспорт, односно дистрибуцију природног гаса - мреже, други енергетски објекти (мерни, регулациони и мерно-регулациони уређаји), телекомуникациона, информациона и друга инфраструктура (системи за аквизицију података, надзор и управљање и сл.) неопходна за транспорт, односно дистрибуцију природног гаса;

Стварни трошак – непосредни издаци које енергетски субјект има по основу прибављања елемената структуре трошкова конкретног прикључка;

Степен искоришћености капацитета мрежа - однос искоришћеног капацитета и пројектованог капацитета мреже на коју се објект корисника прикључује;

Типска удаљеност од мреже – обрачунска величина за утврђивање трошкова типског прикључка;

Удаљеност од мреже – стварна удаљеност објекта који се прикључује од најближе тачке на транспортној, односно дистрибутивној мрежи у којој је прикључење технички и правно могуће, мерено трасом вода. Најближом тачком на дистрибутивној мрежи, сматра се тачка на дистрибутивном гасоводу на страни улице на којој је објект који се прикључује и не укључује прелаз преко улице, осим ако се улица прелази само због једног корисника и пречник цеви на месту прелаза димензионише само за тог корисника;

Тржишна цена елемената структуре трошкова прикључка – цена постигнута на тржишту под најповољнијим условима у време последњег прибављања елемената који чине структуру трошкова

прикључка, а која се на овај начин обрачунава за све категорије типског прикључка у време доношења акта о висини трошкова типских прикључака;

Цена коштања елемената структуре трошкова прикључка израђених у властитој режији – исто значење као у Међународном рачуноводственом стандарду 16, а која се на овај начин обрачунава за све категорије типског прикључка у време доношења акта о висини трошкова типских прикључака.

III. КРИТЕРИЈУМИ ЗА ОДРЕЂИВАЊЕ ТРОШКОВА ПРИКЉУЧКА, СТРУКТУРА ТРОШКОВА И ВРСТЕ ПРИКЉУЧАКА

III.1. Критеријуми за одређивање трошкова прикључка

Критеријуми за одређивање трошкова прикључка на систем су: одобрени капацитет, место прикључка, врста уређаја, опреме и материјала које је потребно уградити, врста радова које је потребно извести и стварање других услова за прикључење.

Приликом одређивања и обрачуна висине трошкова прикључка у складу са овом Методологијом, енергетски субјект може укључити само оне трошкове, односно само оне елементе структуре трошкова прикључка, које стварно има.

III. 2. Структура трошкова прикључка

Трошкови прикључка обухватају:

- 1) трошкове пројектовања и прибављања потребне документације;
- 2) трошкове набавке уређаја, опреме и материјала;
- 3) трошкове радова;
- 4) трошкове стручних и оперативних послова које је неопходно извршити ради прикључења објекта на систем и
- 5) део трошкова система насталих као предуслов за прикључење објекта на дистрибутивну или транспортну мрежу (део трошкова система).

III.3. Врсте прикључака

У зависности од притиска мреже на коју се објекат прикључује, максималног капацитета мерног уређаја, начина прикључења и броја мерних уређаја који се постављају у једном објекту и повезују са једним регулационим уређајем, прикључци су подељени на три врсте:

- 1) типски прикључак;
- 2) индивидуални прикључак и
- 3) групни прикључак.

IV. ОДРЕЂИВАЊЕ ТРОШКОВА ПРИКЉУЧКА

IV.1. ТИПСКИ ПРИКЉУЧАК

IV.1.1. Дефиниција

Типски прикључак је прикључак на дистрибутивну мрежу (полиетиленску или челичну) притиска мањег од 6 bar са кућним мерно-регулационим сетом (КМРС) максималног капацитета не већег од 10 m³/h, у који се уграђују типизирани, односно стандардизовани опрема, уређаји и материјали и при чијој се изградњи изводе стандардни радови.

У зависности од максималног капацитета КМРС, односно типа мерача, утврђују се следеће категорије типског прикључка:

Редни број	Тип мерача	Максимални капацитет
1.	Г – 2.5	4 m ³ /h
2.	Г – 4	6 m ³ /h
3.	Г - 6	10 m ³ /h

IV.1.2. Начин одређивања трошкова прикључка

IV.1.2.1. Трошкови изградње прикључка

IV.1.2.1.1. Трошкови типског прикључка се одређују, за сваку категорију типског прикључка, на основу:

- упросечених трошкова пројектовања и прибављања потребне документације;
- нормиране и упросечене количине типизираних опреме, уређаја и материјала које је неопходно уградити;
- упросечених трошкова радова и
- упросечених трошкова стручних и оперативних послова које је неопходно извршити ради прикључења објекта на мрежу.

Трошкови типског прикључка су:

- фиксни и
- варијабилни.

Фиксни трошкови обухватају трошкове који не зависе од удаљености објекта од мреже.

Варијабилни трошкови обухватају трошкове који зависе од удаљености објекта од мреже и исказују се по дужном метру, а обрачунавају се:

- ако је удаљеност од мреже мања или једнака граничној удаљености - за типску удаљеност,
- ако је удаљеност од мреже већа од граничне удаљености – вредност обрачуната за типску удаљеност се увећава за вредност обрачунату за разлику стварне и граничне удаљености.

Типска удаљеност од мреже је једнака просечној удаљености објекта од мреже на свим мрежама енергетског субјекта притиска мањег од 6 bar, мерено трасом вода, а највише је 12 метара.

Гранична удаљеност од мреже се утврђује као умножак броја 1,67 и типске удаљености од мреже, мерено трасом вода, а највише је 20 метара.

IV.1.2.1.1.1 Трошкови пројектовања и прибављања потребне документације

IV.1.2.1.1.1.1 Трошкови пројектовања и прибављања потребне документације обухватају трошкове израде пројекта кућног гасног прикључка (главног пројекта или пројекта изведеног стања), трошкове геодетског снимања прикључка, трошкове провођења у катастру водова и провођења промена на плану катастра водова.

Трошкови израде пројекта кућног гасног прикључка (главног пројекта или пројекта изведеног стања), обрачунавају се на основу њихове тржишне цене по пројекту, односно цене коштања када енергетски субјекат израђује пројекат у властитој режији. Цена коштања се утврђује као умножак

вредности радног часа према нормираном степену и врсти стручне спреме лица које израђује пројекат и износи највише 2,5 инжењер-часова за израду пројекта.

Трошкови геодетског снимања прикључка, трошкови провођења у катастру водова и провођења промена на плану катастра водова, обрачунавају се према тржишним ценама, а највише до износа из званичног ценовника Републичког геодетског завода.

Трошкови под тачком IV.1.2.1.1.1. су у целини фиксни.

IV.1.2.1.1.1.2. У случају да трошкови типског прикључка за конкретног корисника изискују и трошкове на име решавања имовинско-правних односа, трошкови типског прикључка утврђени у смислу тачке IV.1.2.1.1.1. се увећавају за стварни износ трошкова решавања имовинско-правних односа и посебно се исказују.

IV.1.2.1.1.1.3. У случају да трошкови типског прикључка за конкретног корисника изискују и трошкове на име прибављања одобрења за изградњу или одобрења за употребу, трошкови типског прикључка утврђени у смислу тачке IV.1.2.1.1.1. се увећавају за стварни износ трошкова прибављања одобрења за изградњу или одобрења за употребу и посебно се исказују.

IV.1.2.1.1.2. Трошкови набавке уређаја, опреме и материјала

IV.1.2.1.1.2.1 Трошкови опреме, уређаја и материјала обухватају трошкове набавке нормираних количина опреме, уређаја и материјала који се уграђују у складу са техничким прописима и правилима рада система на који се објекат прикључује.

Трошкови се обрачунавају као умножак утврђене нормиране количине опреме, уређаја и материјала и тржишне цене, односно цене коштања у случају када енергетски субјекат израђује опрему, уређаје и материјал у властитој режији.

Трошкови опреме, уређаја и материјала могу бити фиксни и варијабилни.

IV.1.2.1.1.3. Трошкови радова

IV.1.2.1.1.3.1. Трошкови радова обухватају трошкове рада лица, трошкове употребе машина, специјалних алата, опреме и трошкове употребе возила.

IV.1.2.1.1.3.2. Трошкови рада лица ангажованих на извршењу неопходних стандардних радова се обрачунавају као умножак утврђене тржишне цене исказане по утврђеној јединици мере и нормираног броја радних часова неопходних за извођење ових радова или нормираног утрошка по јединици мере, односно у случају када енергетски субјекат изводи радове у властитој режији, цене коштања радног часа, према нормираном степену и врсти стручне спреме лица која изводе радове и нормираног броја радних часова неопходних за извођење ових радова. Стандардно предвиђени грађевински радови обухватају: ископавање рова, затрпавање рова песком и земљом и враћање јавне површине у првобитно стање.

IV.1.2.1.1.3.3. Трошкови употребе машина са руковаоцем које се користе у сврху изградње прикључка, обрачунавају се као умножак тржишне цене моторног горива Д-2 и количине од 15 литара тог горива, а трошкови употребе специјалних алата и опреме са руковаоцем се обрачунавају као 15% од трошкова употребе машина са руковаоцем који су обрачунати у складу са овом тачком.

IV.1.2.1.1.3.4. Трошкови возила са возачем која се користе у сврху прикључења, обрачунавају се као умножак тржишне цене моторног горива БМБ – 95 и 30 литара тог моторног горива.

Трошкови под тачком IV.1.2.1.1.3.2. могу бити фиксни и варијабилни трошкови.

Трошкови под тачком IV.1.2.1.1.3.3. и IV.1.2.1.1.3.4. су у целини фиксни трошкови.

IV.1.2.1.1.4. Трошкови стручних и оперативних послова

IV.1.2.1.1.4.1. Трошкови стручних и оперативних послова које је неопходно извршити ради прикључења објекта на мрежу, обухватају трошкове утврђивања техничких услова за изградњу прикључка (утврђивање локације КМРС и трасе прикључка), стручни надзор над извођењем грађевинских и машинско-монтажних радова у трајању од по највише 45 мин по прикључку и техничку контролу унутрашње гасне инсталације пред прво пуштање гаса у објекат.

Трошкове стручних и оперативних послова које је неопходно извршити ради прикључења објекта на мрежу чине трошкови рада обрачунати на основу тржишне цене ових радова, односно у случају када енергетски субјекат изводи ове радове у властитој режији, цене коштања радног часа према нормираном степену и врсти стручне спреме лица која се ангажују на прикључењу и нормираног броја радних часова неопходних за извођење ових радова.

Трошкови под тачком IV.1.2.1.1.4.1 су у целини фиксни.

IV.1.2.2. Део трошкова система

IV.1.2.2.1. Део трошкова система се утврђује на основу максималног капацитета КМРС, висине јединичног трошка за капацитет и степена искоришћености дистрибутивне мреже на коју се објекат прикључује.

Енергетски субјект може да утврди степен искоришћености мреже за сваку мрежу понаособ или јединствену вредност за све мреже радног притиска $p < 6 \text{ bar}$, али не може да комбинује ова два начина утврђивања степена искоришћености мреже.

Ако је корисник сносио трошкове изградње дела мреже ради стварања техничких услова за прикључење свог објекта, део трошкова система се не обрачунава.

IV.1.3. Начин обрачуна трошкова прикључка

IV.1.3.1. Укупни трошкови прикључка

IV.1.3.1.1. Трошкови типског прикључка обухватају трошкове изградње прикључка и део трошкова система, а обрачунавају се према следећој формули:

$$T_{\text{тпи}} = T_{\text{Итпи}} + D_{\text{ТСтпи}}$$

где су:

и – категорија типског прикључка одређена према критеријумима утврђеним овом методологијом;

$T_{\text{тпи}}$ - трошак типског прикључка и-те категорије;

$T_{\text{Итпи}}$ - трошак изградње типског прикључка и-те категорије и

$D_{\text{ТСтпи}}$ – део трошкова система типског прикључка и-те категорије.

IV.1.3.2. Трошкови изградње прикључка

IV.1.3.2.1. Трошкови изградње типског прикључка и-те категорије чија је удаљеност од мреже мања или једнака граничној удаљености су:

$$T_{\text{Итпи}} = T_{\text{ПД}} + T_{\text{КМРСи}} + T_{\text{ОО}} + T_{\text{Р}} + T_{\text{СО}}$$

где су:

$T_{\text{ПД}}$ – трошкови пројектовања и прибављања потребне документације;

ТКМРСи – трошкови КМРС и-те категорије прикључка;

ТОО – трошкови остале неопходне опреме, уређаја и материјала за израду прикључка;

ТР – трошкови радова извршених на прикључку и

ТСО – трошкови стручних и оперативних послова које је неопходно извршити ради прикључења објекта на мрежу; при чему је:

$$ТОО = ФТОО + ЈВТО * ТУ и$$

$$ТР = ФТР + ЈВТР * ТУ$$

односно,

$$Ттпи = ТПД + ТКМРСи + (ФТОО + ЈВТО * ТУ) + (ФТР + ЈВТР * ТУ) + ТСО + ДТСтпи \quad (1)$$

при чему су:

ФТОО – фиксни трошкови остале неопходне опреме, уређаја и материјала;

ЈВТО – јединични варијабилни трошкови неопходне опреме, уређаја и материјала (изражени у динарима по метру);

ТУ – типска удаљеност од мреже;

ФТР – фиксни трошкови извршених радова и

ЈВТР – јединични варијабилни трошкови извршених радова (изражени у динарима по метру).

Формула (1) се, после груписања трошкова на фиксне и варијабилне, своди на следећи израз:

$$Ттпи = ТКМРСи + ОФТ + ЈВТ * ТУ + ДТСтпи$$

где су:

ОФТ – остали фиксни трошкови прикључка (без трошкова КМРС) и

ЈВТ – јединични варијабилни трошкови прикључка (изражени у динарима по метру),

а израчунавају се као:

$$ОФТ = ТПД + ФТОО + ФТР + ТСО$$

$$ЈВТ = ЈВТО + ЈВТР$$

IV.1.3.2.2. Уколико је удаљеност објекта од мреже већа од граничне удаљености, трошкови изградње прикључка се обрачунавају применом следеће формуле:

$$ДТтпи = Ттпи + ЈВТ * РУ$$

при чему су:

ДТтпи – укупни трошкови типског прикључка за и-ту категорију прикључка када је удаљеност објекта од мреже већа од граничне удаљености од мреже и

РУ – разлика између удаљености објекта од мреже мерено трасом вода и граничне удаљености од мреже.

IV.1.3.3. Корекција обрачуна трошкова изградње прикључка

IV.1.3.3.1. Ако се типски прикључак гради истовремено са изградњом дистрибутивне мреже, трошкови изградње типског прикључка се умањују за 20% трошкова изградње прикључка за типску удаљеност од мреже и обрачунају на основу следећих формула:

а) за удаљеност од мреже мању или једнаку типској:

$$T_{\text{тп}} = 0,8 * T_{\text{Итп}} + ДТСтп,$$

б) за удаљеност од мреже већу од граничне удаљености:

$$ДТСтп = 0,8 * T_{\text{Итп}} + JBT * PY + ДТСтп$$

IV.1.3.3.2. Ако је због прикључења објекта једног корисника потребно извести прелаз преко улице, при чему се пречник цеви димензионише искључиво за потребе тог корисника, трошкови прикључка обухватају и трошкове прелаза преко улице.

IV.1.3.3.3. Ако корисник, на основу утврђених услова и сагласности енергетског субјекта на чију се мрежу прикључује, изведе радове на прикључењу у властитој режији, из трошкова прикључка се искључују позиције које се односе на те радове, односно износ трошкова који одговара тим позицијама. Радови се изводе уз стручни надзор енергетског субјекта.

IV.1.3.3.4. Ако се, на захтев корисника, приликом изградње типског прикључка користи опрема вишег стандарда од стандарда утврђеног прописом, трошкови прикључка ће се обрачунати тако што ће се трошкови израчунати према формули из тачке IV.1.3.1.1 увећати за разлику стварних трошкова такве опреме и нормираних трошкова опреме прописаног стандарда.

IV.1.3.3.5. Ако се, на захтев корисника, приликом изградње типског прикључка изводе грађевински радови који су вишег стандарда од стандарда утврђеног прописом, трошкови прикључка ће се обрачунати тако што ће се трошкови израчунати према формули из тачке IV.1.3.1.1 увећати за разлику стварних трошкова тих радова и нормираних трошкова радова прописаног стандарда.

IV.1.3.3.6. Када је прикључак делимично изграђен на трошак корисника пре издавања Решења којим се одобрава прикључење, трошкови прикључка обрачунати у складу са овом методологијом, умањују се за оне елементе структуре трошкова прикључка које је корисник сносио пре издавања Решења и тај део трошкова се посебно исказује.

IV.1.3.4. Део трошкова система

IV.1.3.4.1. Део трошкова система се израчунава на основу максималног капацитета КМРС, висине јединичног трошка за капацитет и степена искоришћености капацитета мреже на коју се објект прикључује:

$$ДТСтп = КАП_{\text{тп}} * K_{\text{тп}} * (1 - СИМ) \text{ (дин)}, \quad \text{за СИМ} \leq 0,60,$$

$$ДТСтп = 0 \text{ за СИМ} > 0,60$$

где су:

ДТСтп – део трошкова система типског прикључка

КАП_{тп} – максимални капацитет КМРС типског прикључка (m^3/h)

K_{тп} – јединични трошак за капацитет, односно коефицијент за који се утврђује вредност

$$K_{\text{тп}} = 3000 \frac{\text{дин}}{m^3/h} \text{ и}$$

СИМ – степен искоришћености капацитета мреже на коју се објект прикључује, који се израчунава на основу формуле:

$$СИМ = ИКМ / ПКМ$$

где су:

ИКМ – искоришћени капацитет мреже и

ПКМ – пројектовани капацитет дистрибутивне мреже на коју се објекат прикључује.

Искоришћени капацитет мреже се израчунава према формули:

$$ИКМ = UK_{mn} + \sum OK_{un} + \sum MK_{zn}$$

где су:

$UK_{тп}$ – укупни капацитет изграђених типских прикључака на мрежи на коју се објекат прикључује;

$\sum OK_{ип}$ – сума одобрених капацитета свих индивидуалних прикључака на мрежи на коју се објекат прикључује и

$\sum MK_{гп}$ – сума максималних капацитета регулационих уређаја групних прикључака на мрежи на коју се објекат прикључује и

$UK_{тп}$ се израчунава према формули:

$$UK_{тп} = BR_{итп} * 1,2 \left(m^3 / h \right)$$

где је:

$BR_{итп}$ - укупан број изграђених типских прикључака на мрежи на коју се објекат прикључује.

IV.2. ИНДИВИДУАЛНИ ПРИКЉУЧАК

IV.2.1. Дефиниција

Индивидуални прикључак је прикључак на:

- транспортну мрежу;
- дистрибутивну мрежу притиска ≥ 6 bar;
- дистрибутивну мрежу притиска до 6 bar са максималним капацитетом мерно-регулационе станице (MPC) изнад $10 m^3/h$, као и
- сваки други прикључак који, у смислу ове методологије, не испуњава услове за типски или групни прикључак.

IV.2.2. Начин одређивања трошкова прикључка

IV.2.2.1. Трошкови изградње прикључка

IV.2.2.1.1. Трошкови индивидуалног прикључка одређују се као збир стварних трошкова:

- пројектовање;
- прибављања потребне документације, прописаних сагласности и одобрења;
- решавања имовинско-правних односа везаних за конкретно прикључење;
- извођења припремних радова;
- набавке уређаја, опреме и материјала;
- радова лица ангажованих на извођењу грађевинских, машинско-монтажних и електро радова на изградњи прикључка, употребе машина, специјалних алата и опреме са руковаоцем и употребе возила са возачем;
- опремања мерног места;

- геодетско обележавање трасе, геодетског снимања вода прикључка и провођења промена у катастру водова и трошкова провођења промена на плану катастра водова;
- испитивања и пуштања у рад и
- обављања других неопходних стручних и оперативних послова које је неопходно извршити ради прикључења објекта на мрежу: излазак на терен ради утврђивања локације МРС и трасе прикључка у циљу утврђивања техничких услова за прикључење, стручни надзор над извођењем грађевинских, машинско-монтажних и електро радова и техничка контрола унутрашње гасне инсталације пре првог пуштања гаса у прикључак, у складу са техничким прописима и правилима рада система на који се објекат прикључује и критеријумима утврђеним овом методологијом.

IV.2.2.2. Део трошкова система

IV.2.2.3.1. Део трошкова система за прикључење на дистрибутивну мрежу радног притиска $p < 6$ bar, утврђује се на основу одобреног капацитета МРС висине јединичног трошка за капацитет и степена искоришћености дистрибутивне мреже на коју се објекат прикључује.

За мреже на радном притиску $p < 6$ bar, енергетски субјект може да утврди степен искоришћености мреже за сваку мрежу понаособ или јединствену вредност за све мреже тог радног притиска, али не може да комбинује ова два начина утврђивања степена искоришћености мреже.

IV.2.2.3.2. Део трошкова система за прикључење на дистрибутивну мрежу радног притиска $6 \leq p < 16$ bar или на транспортну мрежу, утврђује се на основу одобреног капацитета МРС и фиксног јединичног трошка у динарима по m^3/h .

IV.2.2.3.3. Ако је корисник сносио трошкове изградње дела мреже ради стварања техничких услова за прикључење свог објекта, део трошкова система се обрачунава само као разлика између дела трошкова система из тачке IV.2.2.2.1, односно IV.2.2.2.2 и уложених средстава, ако је та разлика већа од нуле.

IV.2.2.3.4. Део трошкова система се не утврђује за произвођача природног гаса чији се објекат прикључује на мрежу.

IV.2.3. Начин обрачуна трошкова прикључка

IV.2.3.1. Укупни трошкови прикључка

IV.2.3.1.1. Трошкови индивидуалног прикључка обухватају трошкове изградње прикључка и део трошкова система, а обрачунавају се према следећој формули:

$$\text{Тип} = \text{ТИип} + \text{ДТСип}$$

где су:

Тип – трошкови индивидуалног прикључка;

ТИип – трошкови изградње индивидуалног прикључка и

ДТСип – део трошкова система индивидуалног прикључка.

IV.2.3.2. Трошкови изградње прикључка

IV.2.3.2.1. Трошкови изградње индивидуалног прикључка се обрачунавају на основу пројектне документације, норматива енергетског субјекта и тржишних цена, односно цене коштања уколико енергетски субјект прикључак гради у властитој режији, применом следеће формуле:

Трошкови изградње индивидуалног прикључка су:

$$T_{\text{Иип}} = T_{\text{ПД}} + T_{\text{О}} + T_{\text{Р}} + T_{\text{СО}},$$

где су:

$T_{\text{ПД}}$ – трошкови израде пројекта и прибављања потребне документације и сагласности и трошкови решавања имовинско-правних односа;

$T_{\text{О}}$ – трошкови неопходне опреме, уређаја и материјала;

$T_{\text{Р}}$ – трошкови радова (припремних радова, радова на изградњи прикључка и опремања мерног места) и

$T_{\text{СО}}$ – трошкови стручних и оперативних послова које је неопходно извршити ради прикључења објекта на мрежу (геодетског снимања, провођења промена у катастру водова и промена на плану катастра водова, испитивања и пуштања у рад).

IV.2.3.3. Корекција обрачуна трошкова изградње прикључка

IV.2.3.3.1. Ако је због прикључења објекта једног корисника потребно извести прелаз преко улице, при чему се пречник цеви димензионише искључиво за потребе тог корисника, трошкови прикључка обухватају све трошкове настале због прикључења, укључујући и трошкове прелаза преко улице.

IV.2.3.3.2. Ако корисник, на основу утврђених услова и сагласности енергетског субјекта на чију се мрежу прикључује, изведе радове на прикључењу у властитој режији, из трошкова прикључка се искључују позиције које се односе на те радове, односно износ трошкова који одговара тим позицијама. Радови се изводе уз стручни надзор енергетског субјекта.

IV.2.3.3.3. Када је прикључак делимично изграђен на трошак корисника пре издавања Решења којим се одобрава прикључење, трошкови прикључка обрачунати у складу са овом методологијом, умањују се за оне елементе структуре трошкова прикључка које је корисник сносио пре издавања Решења и тај део трошкова се посебно исказује.

IV.2.3.3 Део трошкова система

IV.2.3.3.1. Део трошкова система за индивидуални прикључак објекта на дистрибутивну мрежу $p < 6$ бар, рачуна се као за типски прикључак, на начин описан у тачки IV.1.3.4.1, с тим што је

КАПипд – одобрени капацитет МРС индивидуалног прикључка који се прикључује на дистрибутивну мрежу (m^3/h).

IV.2.3.3.2. Део трошкова система за индивидуални прикључак који се прикључује на дистрибутивну мрежу радног притиска $6 \leq p < 16$ бар или на транспортну мрежу, обрачунава се по формули:

$$DT_{\text{Сипт}} = K_{\text{ипт}} * КАПипт$$

где су:

$DT_{\text{Сипт}}$ – део трошкова система за индивидуални прикључак који се прикључује на дистрибутивну мрежу радног притиска $6 \leq p < 16$ бар или на транспортну мрежу;

$K_{\text{ипт}}$ – јединични трошак за капацитет, односно коефицијент за $DT_{\text{Сипт}}$, за који се утврђује вредност

$$K_{\text{ипт}} = 1200 \frac{\text{дин}}{m^3/h} \text{ и}$$

IV.3. ГРУПНИ ПРИКЉУЧАК

IV.3.1. Дефиниција

Групни прикључак, у смислу ове методологије, је прикључак вишеспратног објекта колективне станоградње на дистрибутивну мрежу радног притиска $p < 6 \text{ bar}$. Овај прикључак се гради од најближег места на дистрибутивној мрежи до регулационог уређаја за објекат у целини и даље од регулационог уређаја ка два или више кућних мерних сетова. Трошкови групног прикључка исказују се по кућном мерном сету (КМС).

IV.3.2. Начин одређивања трошкова прикључка

IV.3.2.1. Изградња прикључка

IV.3.2.1.1. Трошкови изградње групног прикључка се одређују на начин утврђен у тачки IV.2.2.1.1. за индивидуални прикључак .

IV.3.2.2. Део трошкова система

IV.3.2.2.1. Део трошкова система се за прикључење групног прикључка утврђује на основу одобреног капацитета регулационог уређаја, висине јединичног трошка за капацитет и степена искоришћености дистрибутивне мреже на коју се објекат прикључује.

Енергетски субјект може да утврди степен искоришћености мреже за сваку мрежу понаособ или јединствену вредност за све мреже на радном притиску $p < 6 \text{ bar}$, али не може да комбинује ова два начина утврђивања степена искоришћености мреже.

IV.3.3. Начин обрачуна трошкова прикључка

IV.3.3.1. Изградње прикључка

IV.3.3.1.1. Трошак групног прикључка се израчунава на исти начин као трошак индивидуалног прикључка описан у тачки IV.2.3.1.1.

IV.3.3.2. Корекција обрачуна трошкова изградње прикључка

IV.3.3.2.1. Ако корисник, на основу утврђених услова и сагласности енергетског субјекта на чију се мрежу прикључује, изведе радове на прикључењу у властитој режији, из трошкова прикључка се искључују позиције које се односе на те радове, односно износ трошкова који одговара тим позицијама. Радови се изводе уз стручни надзор енергетског субјекта.

IV.3.3.2.2. Када је пре издавања Решења којим се одобрава прикључење прикључак делимично изграђен на трошак корисника, трошкови прикључка обрачунати у складу са овом методологијом, умањују се за оне елементе структуре трошкова прикључка, које је корисник сносио пре издавања Решења и тај део трошкова се посебно исказује.

IV.3.3.3. Део трошкова система

IV.3.3.3.1 Део трошкова система за групни прикључак се утврђује на основу максималног капацитета предвиђеног регулационог уређаја, висине јединичног трошка за капацитет и степена искоришћености мреже на коју се објекат прикључује и рачуна се на начин описан у тачки IV.1.3.4.1, за групни прикључак у целини, с тим што је

КАПгп – максимални капацитет предвиђеног регулационог уређаја групног прикључка (m^3/h).

IV.3.3.4. Исказивање трошка прикључка по кућном мерном сету

IV.3.3.4.1. Трошак прикључка исказан по КМС се израчунава, у зависности од односа броја КМС који се уграђују истовремено са изградњом групног прикључка и броја потенцијалних КМС:

$$Ткмс = (Тгп+ДТСгп) / (Кгп*БРпкмс)$$

где су:

Ткмс – трошак по КМС;

Тгп – трошкови изградње групног прикључка;

ДТСгп – део трошкова система групног прикључка;

Кгп – коефицијент групног прикључка и

БРпкмс – број потенцијалних КМС;

Коефицијент групног прикључка зависи од односа броја КМС који се уграђују истовремено са изградњом групног прикључка и потенцијалног броја КМС:

$$Кз = БРкмс / БРпкмс$$

где су:

Кз – коефицијент заинтересованости и

БРпкмс – број КМС који се уграђују истовремено са изградњом групног прикључка.

Вредност коефицијента групног прикључка се одређује према табели:

Редни број	Коефицијент заинтересованости	Коефицијент групног прикључка
1.	$Кз \geq 0,875$	$Кгп = Кз$
2.	$0,50 \leq Кз < 0,875$	$Кгп = (Кз - 0,5)/3 + 0,75$
3.	$Кз < 0,50$	$Кгп = Кз + 0,25$

IV.3.3.4.2. У случају накнадног прикључења у објекту прикљученом на мрежу преко групног прикључка, трошак прикључка по КМС се обрачунава у износу трошкова типског прикључка исте категорије. Накнадним прикључењем, у смислу ове тачке, сматра се прикључење корисника које се одобрава после првог пуштања гаса у објекат.

V. ТРОШКОВИ ПРИКЉУЧКА У ПОСЕБНИМ СЛУЧАЈЕВИМА

Посебним случајевима за одређивање трошкова прикључка, у смислу ове методологије сматрају се:

- 1) промене на изграђеном прикључку на основу одобрења за прикључење;
- 2) поновно прикључење објекта на мрежу када се захтев за издавање одобрења за прикључење подноси због принудног искључења са система и

- 3) прикључење корисника који је већ имао типски прикључак или КМС на групном прикључку на другој локацији, у мрежи истог енергетског субјекта, у случају пресељења или рушења прикљученог објекта.

Трошкови прикључења у наведеним посебним случајевима се утврђују на следећи начин:

- у случају промене на прикључку, трошкови прикључка се утврђују према додатним стварним трошковима које изискује такав прикључак. У случају промене одобреног капацитета, део трошкова система се утврђује: за индивидуални прикључак само за повећање одобреног капацитета, а за типски и групни прикључак се утврђује само у случају промене мерног уређаја и то за разлику максималних капацитета мерних уређаја;
- у случају одобрења прикључења објекта када се захтев за издавање одобрења за прикључење подноси због принудног искључења објекта са система, трошкови прикључка утврђују се према додатним стварним трошковима које изискује такав прикључак, осим у случају принудног искључења које је уследило због неовлашћеног прикључења унутрашњих гасних инсталација на транспортни, односно дистрибутивни систем или коришћења гаса без одобрења за прикључење, када се трошкови обрачунавају на начин утврђен овом методологијом за обрачунавање трошкова прикључка објекта који се први пут прикључује на систем.
- у случају одобрења прикључења објекта корисника који је већ имао типски прикључак или КМС на групном прикључку на другој локацији, у мрежи истог енергетског субјекта, због пресељења или рушења прикљученог објекта, обрачунати трошкови прикључка се умањују за вредност КМРС или КМС који је подносилац захтева платио при претходном прикључењу.

VI. ПРИМЕНА МЕТОДОЛОГИЈЕ

Енергетски субјекти за транспорт и дистрибуцију природног гаса утврђују нормативе за обрачун трошкова прикључка. Енергетски субјекти за дистрибуцију природног гаса, на основу норматива, утврђују и висину трошкова за сваку категорију типског прикључка.

Акт о висини трошкова типских прикључака садржи детаљну структуру упросечених количина, утврђених норматива и висине трошкова појединачно, по сваком од елемената структуре трошкова прикључка утврђених овом методологијом (у погледу израде пројекта, прибављања документације, врсте уређаја, опреме, материјала, радова и стварања других услова за изградњу прикључка) према позицијама приказаним у ексел табели „Трошкови типског прикључка“, која је саставни део методологије.

Примерак аката о висини трошкова из става 1. и 2. ове тачке, енергетски субјекти достављају Агенцији за енергетику Републике Србије са образложеним прорачуном утврђених норматива и трошкова, пре почетка њихове примене.

Енергетски субјекат, на принципима јавности и недискриминације, обезбеђује подносиоцима захтева за прикључење увид у акта на основу којих се утврђују трошкови прикључка, односно висина и начин утврђивања тих трошкова.

Актом о висини трошкова прикључка из става 2. ове тачке, енергетски субјекти могу утврдити давање попушта и услова плаћања трошкова прикључка, на принципима јавности и недискриминације, односно ако се такве погодности нуде под једнаким општим условима свим потенцијалним корисницима.

Степен искоришћености капацитета на мрежама $p < 6$ бар и висина трошкова типског прикључка се утврђује једном годишње, најкасније до 30. новембра текуће за следећу календарску годину, с тим што се може кориговати у току године, у случају раста цена на мало за више од 10%, према објављеном податку органа надлежног за послове статистике, за период од доношења акта о

утврђивању висине трошкова прикључка до кориговања висине тих трошкова, о чему се извештава Агенција.